

“ราคา” ของการปิดกั้นอินเทอร์เน็ต : ประเภทต้นทุน และผลการประเมิน ต้นทุนทางตรง (เบื้องต้น)

สถณี อาชวานันทกุล

<http://thainetizen.org/>

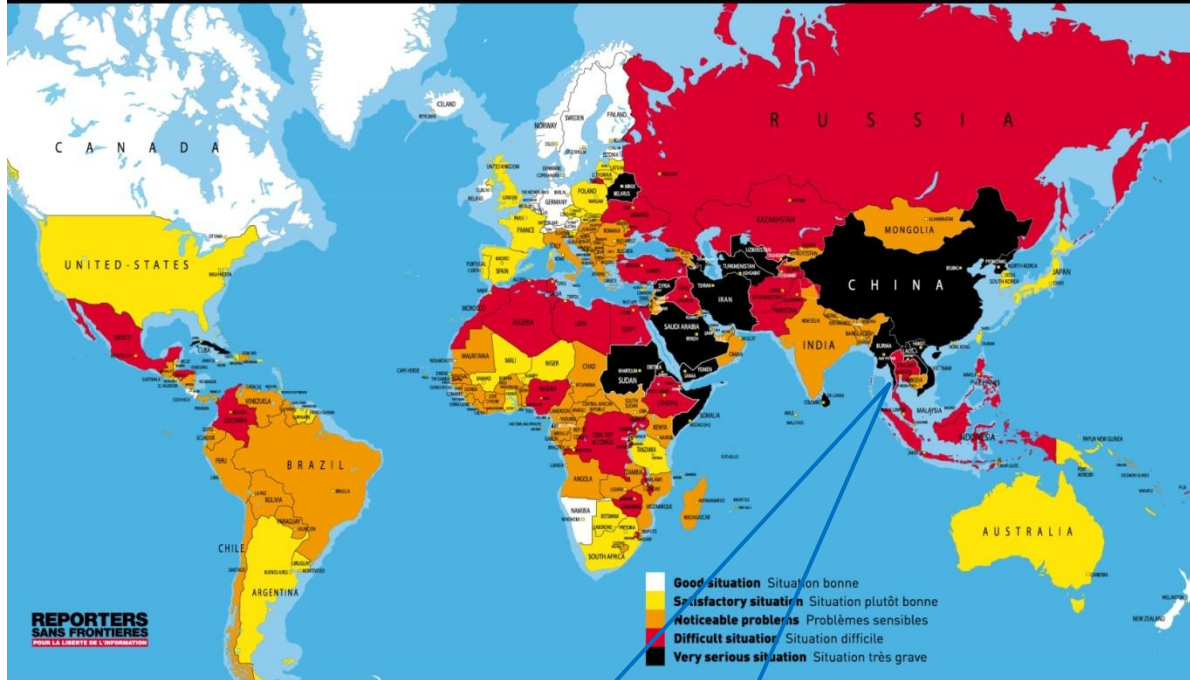
31 กรกฎาคม 2555

งานนี้เผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons แบบ Attribution Non-commercial Share Alike (by-nc-sa) โดยผู้สร้างอนุญาตให้ทำซ้ำ แจกจ่าย แสดง และสร้างงานดัดแปลงจากส่วนใดส่วนหนึ่งของงานนี้ได้โดยเสรี แต่เฉพาะในกรณีที่ให้เครดิตผู้สร้าง ไม่นำไปใช้ในทางการค้า และเผยแพร่ผลงานดัดแปลงภายใต้สัญญาอนุญาตแบบเดียวกันนี้เท่านั้น

ประเทศไทยปิดกั้นอินเทอร์เน็ตสูงมาก

FREEDOM OF THE PRESS WORLDWIDE IN 2012

LA LIBERTÉ DE LA PRESSE DANS LE MONDE EN 2012

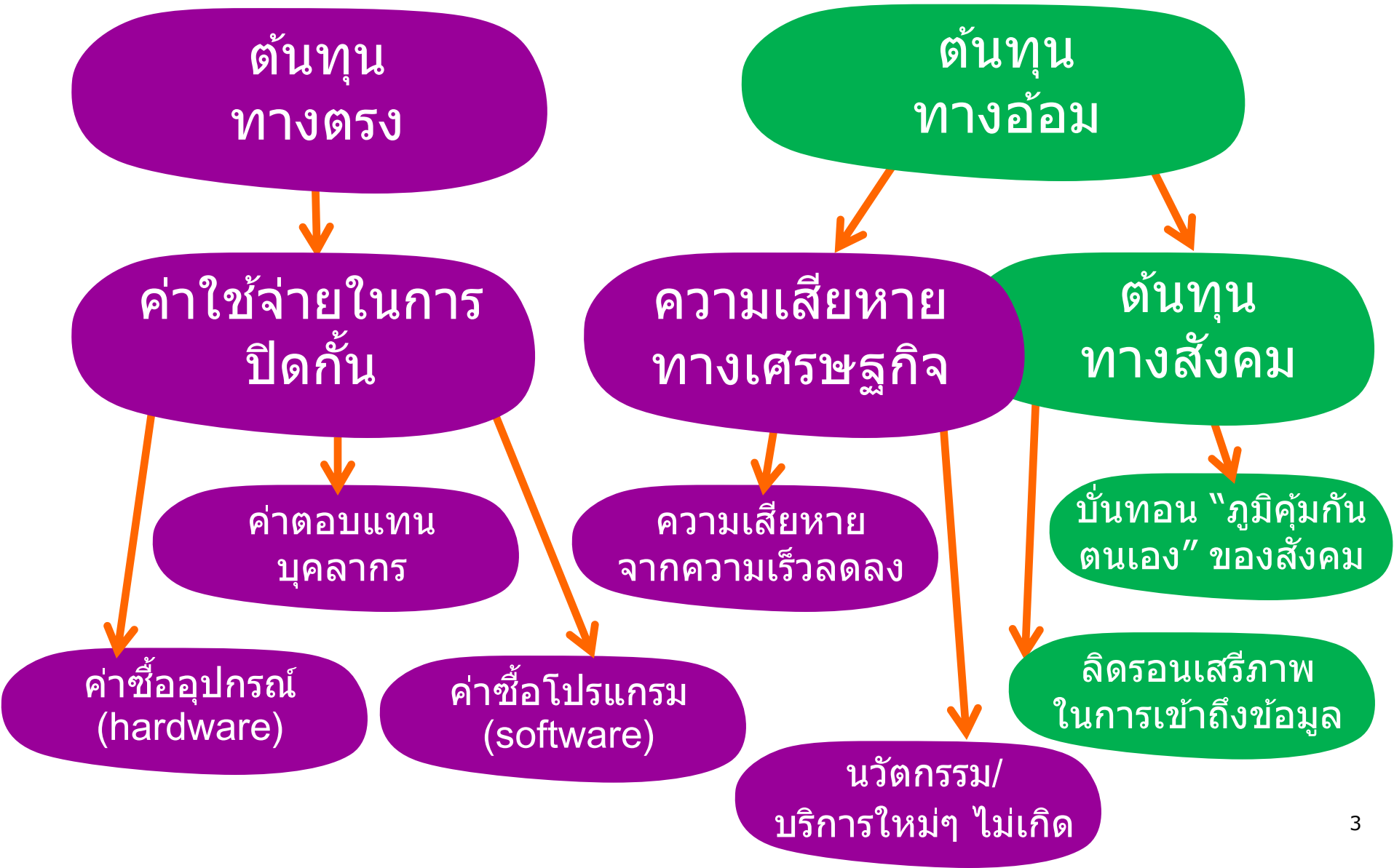
“เสรีภาพสื่อ”
อันดับที่ 137 จาก 179 ประเทศ

ในช่วง 3 เดือน [ก.ย.-พ.ย. 2554] รัฐบาลปิดกั้นข้อความไม่เหมาะสมแล้วกว่า 60,000 ยูอาร์แอล จากที่รัฐบาลชุดที่แล้ว ดำเนินการตลอด 3 ปี ได้ 73,000 ยูอาร์แอล แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลชุดนี้เอาจริงเอาจัง และสามารถปิดกั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ที่เปิดขึ้นในเมืองไทยและต่างประเทศ

น.อ.อนุดิษฐ์ นาครทรรพ
รมว.เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การปิดกั้นอินเทอร์เน็ตมีราคา หรือต้นทุน

นโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับการปิดกั้น

- 1. ปี 2551-2552 : โครงการศูนย์ปฏิบัติการเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** โดยกระทรวงไอซีทีได้ว่าจ้างบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ที่ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
- 2. ปี 2552-2554 : ศูนย์ความปลอดภัยทางอินเทอร์เน็ต (Internet Security Operation Center: ISOC) หรือ ไอซีออก** ติดตามเฝ้าระวังเว็บไซต์ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม รวมถึงประสานความร่วมมือระหว่างกระทรวงไอซีทีกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดสายด่วน 1212 และอีเมล 1212@mict.mail.go.th เป็นช่องทางรับเรื่องร้องเรียน

นโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับการปิดกั้น (ต่อ)

3. ปี 2553-ปัจจุบัน : โครงการสร้างลูกเสือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (**Cyber Scout**) เว็บไซต์ <http://www.cyberscout.in.th/> ดำเนินการส่วนหนึ่งผ่านโครงการศูนย์ไอซีทีชุมชน
4. ปี 2554-ปัจจุบัน : ศูนย์ปฏิบัติการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (**Cyber Security Operation Center: CSOC**) หรือชื่อชื่อย่อ ปรับเปลี่ยนมาจากศูนย์ความปลอดภัยทางอินเทอร์เน็ต (ไอซีเอช) เดิม โดยตั้งอยู่ที่ห้องปฏิบัติการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ สำนักงานใหญ่บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) เปิดทำการ 24 ชั่วโมง ด้วยบุคลากร 20 คน

นโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับการปิดกั้น (ต่อ)

5. ปี 2554-ปัจจุบัน : ศูนย์ติดตามและเฝ้าระวังการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ผิดกฎหมายหรือไม่เหมาะสมผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดตั้งโดยคณะกรรมการอำนวยการ กำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ผิดกฎหมายหรือไม่เหมาะสมผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คณะกรรมการมี 22 คน โดย ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ หน่วยงานดังกล่าวบูรณาการเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงาน รวมประมาณ 28 คน เพื่อติดตามตรวจสอบเนื้อหาในอินเทอร์เน็ต ตลอด 24 ชั่วโมง

ประเมินค่าใช้จ่ายของกระทรวงไอซีที

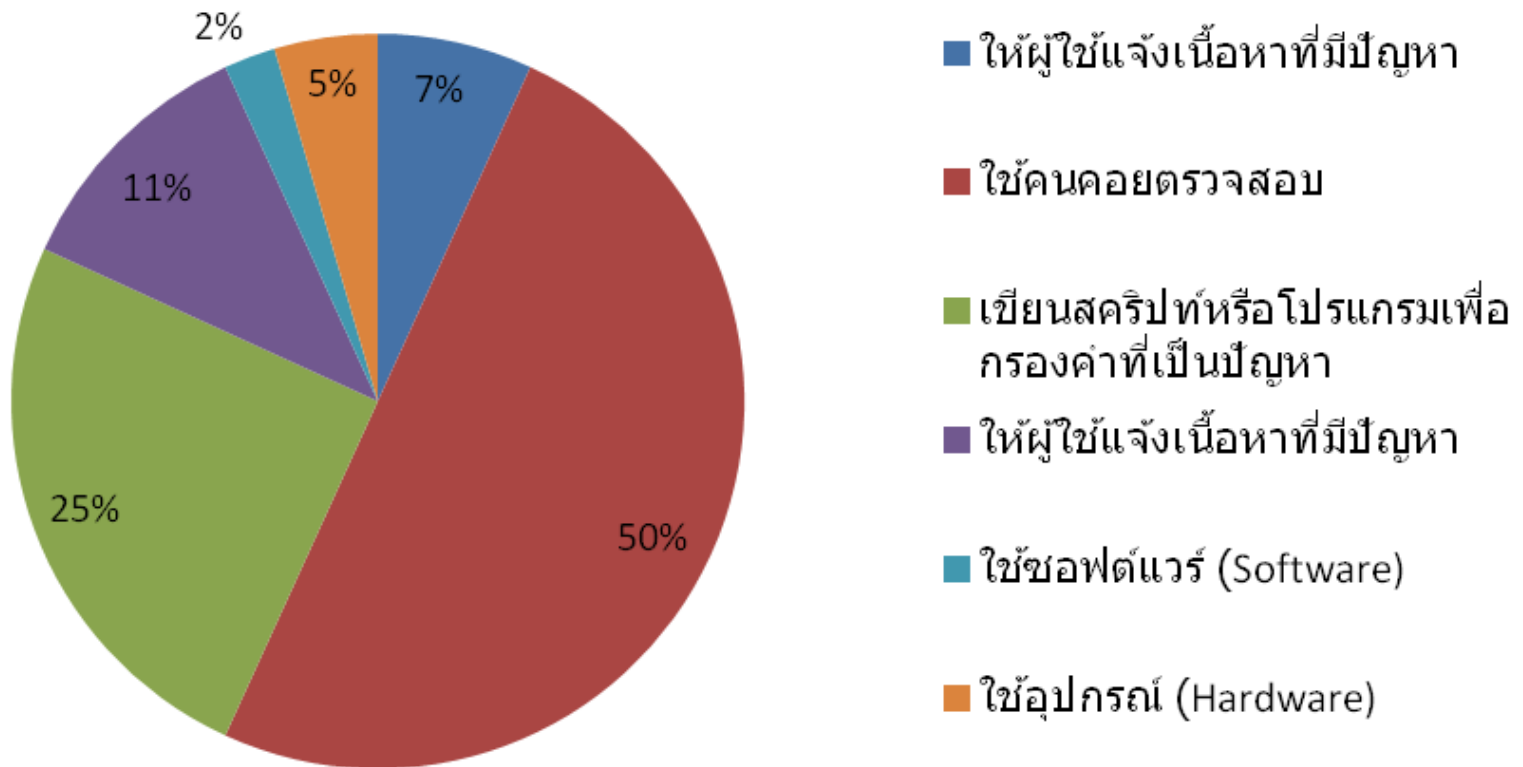
- กระทรวงไอซีทีไม่เปิดเผยงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการปิดกั้น แต่จากงบประมาณและเอกสารต่างๆ บนเว็บไซต์ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปิดกั้นเน็ตน่าจะ 'ไม่ต่ำกว่า 139 ล้านบาทต่อปี

	งบประมาณ (ล้านบาท)	ตัวเลขปี
ค่าตอบแทนบุคลากร CSOC (20 คน ฐานเงินเดือน 15,000 บาท)	3.60	2555
หนังสือขอความร่วมมือในการตรวจสอบเว็บฯ	15.26	2553
การแจ้งผลร้องเรียนเกี่ยวกับเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม	15.26	2553
รายงานปิดกั้นเว็บไซต์ที่กระทบด้านศีลธรรมฯ	15.26	2553
รายงานปิดกั้นเว็บไซต์ที่กระทบต่อความมั่นคง	15.26	2553
ระบบการเฝ้าระวังการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์	9.50	2555
ระบบจัดเก็บข้อมูลการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์	19.00	2555
สัญญาจ้างดำเนินโครงการ Cyber Scout	17.00	2554
5% ของงบประมาณศูนย์ไอซีทีชุมชน	28.90	2553
รวมประมาณการ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปิดกั้นอินเทอร์เน็ต	139.04	

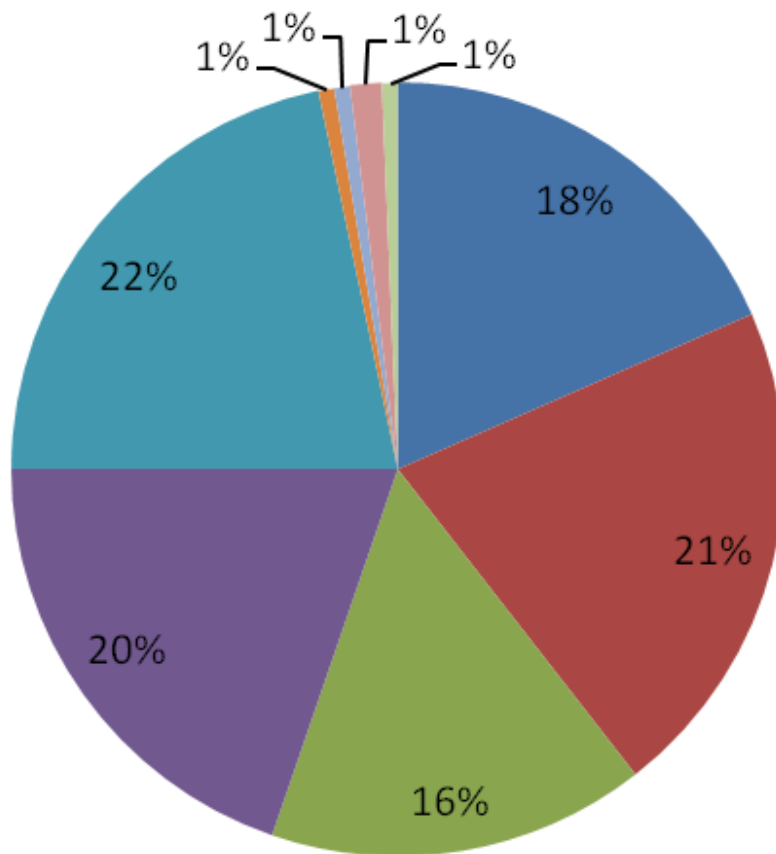
การสำรวจต้นทุนของผู้ให้บริการ

- ผู้วิจัยใช้วิธีออกแบบแบบสอบถามออนไลน์ ส่งลิงก์แบบสอบถามทางอีเมลไปยัง ISP และเจ้าของเว็บไซต์ 2,000 แห่งที่มียอดผู้มาเยือนสูงสุดในประเทศไทย ณ 15 มิถุนายน 2555 ตามการจัดอันดับของ Truehits.net
- ผลการดำเนินการสอบถามในช่วงระยะเวลา 20 วัน เดือนกรกฎาคม 2555 มีผู้ตอบแบบสอบถาม 38 ราย
 - ไอเอสพี 1 ราย
 - ผู้ให้บริการและเจ้าของเว็บไซต์ 36 ราย
 - เจ้าของ Facebook Page 1 ราย

วิธีปิดกั้นเนื้อหาของผู้ให้บริการ

ประเภทเนื้อหาที่ปิดกั้น

- มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาพนั้น
- มีเนื้อหาลามกอนาจาร
- มีเนื้อหาโฆษณา
- มีเนื้อหาที่หมิ่นประมาทผู้อื่น
- มีเนื้อหาที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ
- สมัครชื่อผู้เล่นโดยใช้คำหยาบ
- เนื้อหาผิดศีลธรรมจรรยาอันดี
- คำหยาบคาย
- ยั่วยุให้เกิดการวิวาท

ค่าใช้จ่ายในการปิดกั้นของผู้ให้บริการ

- ผู้ประกอบการที่ระบุค่าใช้จ่ายโดยตรงส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายไม่มากนัก ถ้าใช้ค่ากลาง ประเมินได้ว่าผู้ประกอบการทั้งหมดมีค่าใช้จ่ายไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาทต่อปี หรือ 26,000 บาทต่อรายต่อปี

วิธีเซ็นเซอร์ / ค่าใช้จ่ายที่ใช้	1-1,000 บาท	1,001-5,000 บาท	5,001-10,000 บาท	10,001-50,000 บาท	50,000 บาทขึ้นไป
ซื้ออุปกรณ์ (ฮาร์ดแวร์)	11	2	0	2	4
ซื้อซอฟต์แวร์	10	2	0	3	2
เขียนสคริปต์หรือโปรแกรมเพื่อกรองค่าที่เป็นปัญหา	14	1	5	1	1
ใช้คนคอยตรวจสอบ	6	5	10	4	2
ให้ผู้ใช้งานแจ้งเนื้อหาที่มีปัญหา	14	1	3	2	0
รวม (จำนวนราย)	55	11	18	12	9

จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการปิดกั้นบางวิธี

- เนื่องจากการปิดกั้นบางวิธี เช่น การเขียนสคริปท์กรองคำ และการใช้บุคลากรคอยตรวจสอบเนื้อหา อาจประเมินค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินโดยตรงยาก ผู้วิจัยจึงสอบถามจำนวนชั่วโมงที่ใช้ไปกับวิธีดังกล่าวประกอบด้วย

จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการ:	รวม 6 เดือน ปี 55	จำนวนรายที่ตอบ
เขียนสคริปท์หรือโปรแกรมเพื่อกรองคำที่เป็นปัญหา	2,657	22
ใช้คนคอยตรวจสอบ	16,045	27
ให้ผู้แจ้งเนื้อหาที่มีปัญหา	12,919	20
	31,621	

ประเมินต้นทุนของการปิดกั้น

- เมื่อใช้ฐานเงินเดือนตั้งต้นของโปรแกรมเมอร์ในอุตสาหกรรมไอที และเงินเดือนตั้งต้นของพนักงานทั่วไป ผู้วิจัยพบว่าค่าใช้จ่ายทั้งปี ในกรณีเขียนสคริปต์ ให้คนตรวจสอบ และผู้ใช้แจ้งเนื้อหา อาจสูงถึง 4.1 ล้านบาทต่อปี สำหรับผู้ให้บริการ 20-22 ราย
- การให้คนคอยตรวจสอบและให้ผู้ใช้แจ้งเนื้อหาที่มีค่าใช้จ่าย ประมาณ 74,000-80,000 บาทต่อรายต่อปี ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับค่าเซิร์ฟเวอร์ประมาณ 30,000 บาทต่อปี

	รวม 6 เดือน	จำนวนราย	ฐานเงินเดือน	ค่าใช้จ่ายทั้งปี	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อราย
เขียนสคริปต์หรือโปรแกรมกรองคำ	2,657	22	15,000	498,188	22,645
ใช้คนคอยตรวจสอบ	16,045	27	10,000	2,005,625	74,282
ให้ผู้ใช้แจ้งเนื้อหาที่มีปัญหา	12,919	20	10,000	1,614,875	80,744
รวม	31,621	ชั่วโมง		4,118,688 บาท	

ข้อจำกัดและช่วงต่อไปของงานวิจัย

- ตัวเลขประเมินต้นทุนทางตรงของภาครัฐประเมินเฉพาะกระทรวงไอซีที ไม่รวมหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปิดกั้นอินเทอร์เน็ต อาทิ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น
- ตัวเลขประเมินต้นทุนทางตรงของผู้ประกอบการนับเฉพาะการปิดกั้นด้วยตัวเอง (self-censorship) ไม่รวมต้นทุนการ “ให้ความร่วมมือ” กับกระทรวงไอซีทีและตำรวจ หรือต้นทุนอื่นในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ เช่น ค่าใช้จ่ายด้านคดีความ
- ผู้วิจัยจะขยายวงแบบสอบถาม ประเมินต้นทุนทางตรงของหน่วยงานราชการอื่น และประเมินต้นทุนทางอ้อมในลำดับต่อไป